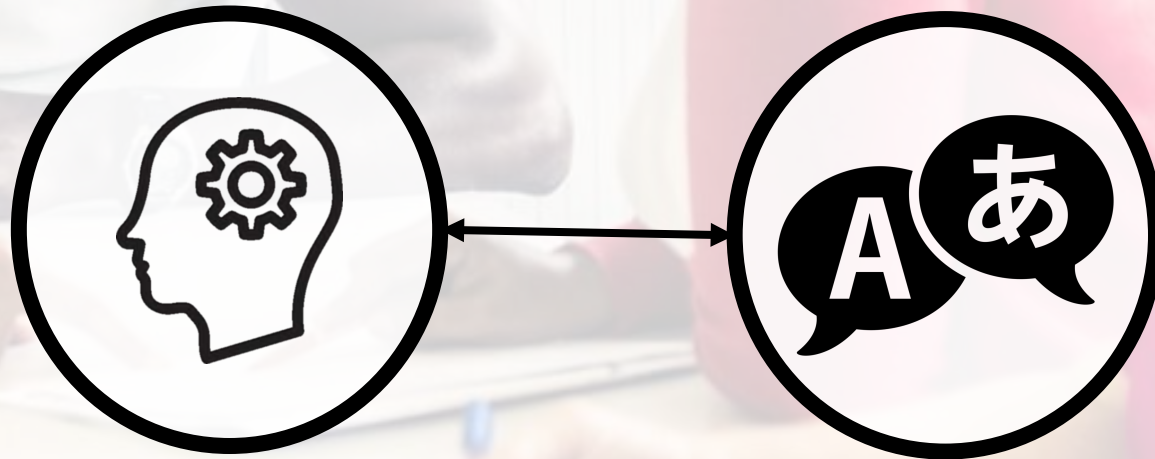

Het leren van de Nederlandse taal door vluchtelingen

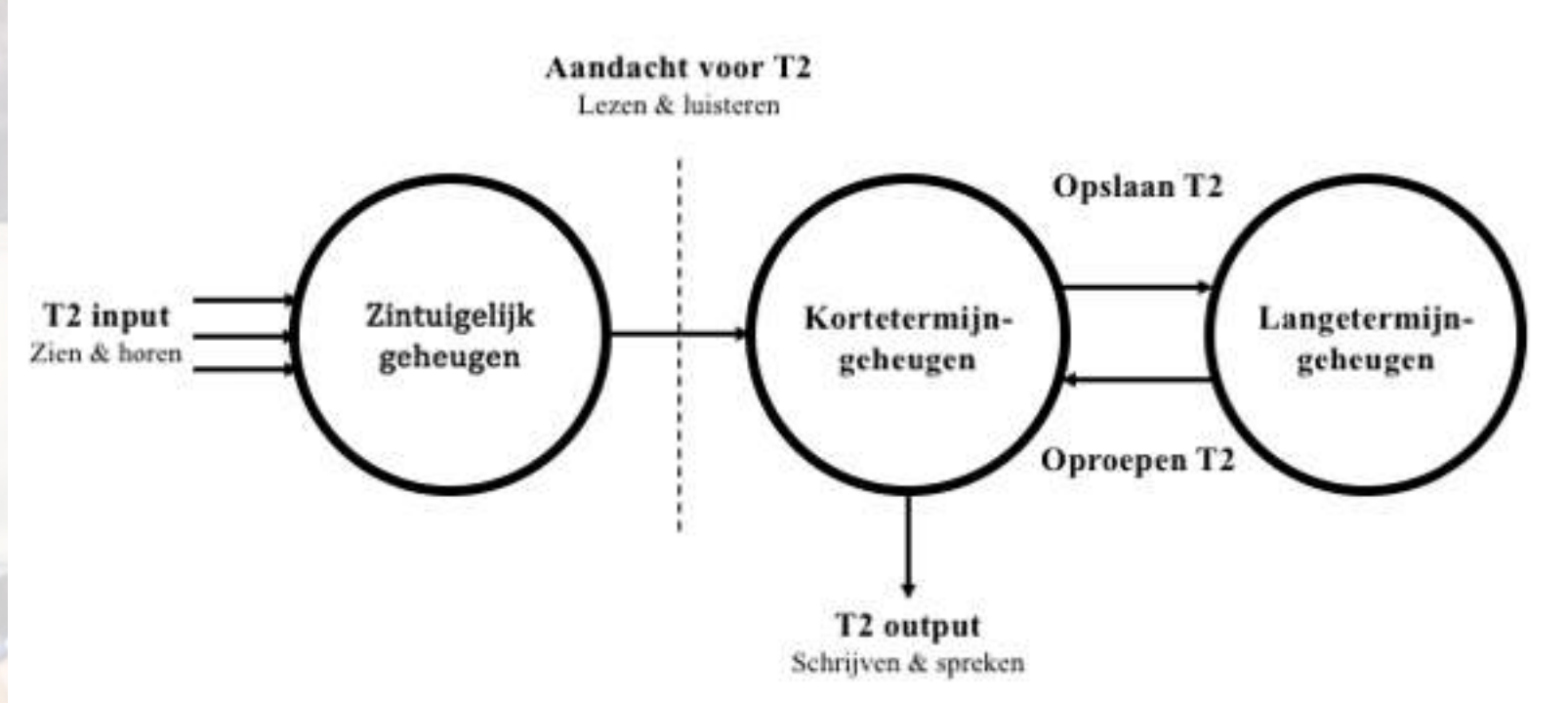
De relatie tussen verschillende leerstrategieën en taalbekwaamheid

Welke leerstrategieën hebben een positieve relatie met taalbekwaamheid?

HET LEREN VAN EEN TAAL

“Leerstrategieën zijn acties of gedachten van een lerende die zijn/haar leren faciliteren. Wanneer leerstrategieën op de juiste manier worden ingezet, maken zij leren makkelijker, effectiever en leuker. Ook bevorderen zij de transfer van het geleerde naar nieuwe situaties.”

Oxford (1990)

OXFORD'S LEERSTRATEGIEËN

Geheugenstrategieën

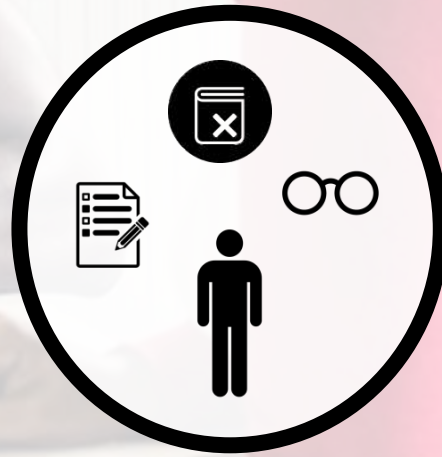
Cognitieve strategieën

Compensatiestrategieën

Affectieve strategieën

Metacognitieve strategieën

Sociale strategieën

COGNITIEVE STRATEGIEËN

Cognitieve strategieën helpen bij het betekenisvol verwerken en context toekennen aan T2. Zij zorgen dat T2 uit het kortetermijngeheugen door middel van elaboratie langdurig en betekenisvol wordt opgeslagen in het langetermijngeheugen.

- **Oefenen** met schrijven, lezen, luisteren en spreken van de Nederlandse taal binnen het buiten de NT2-les.
- **Samenvatten** van wat men leest of hoort.
- **Redeneren & analyseren** van de Nederlandse taal.

Elaboratie

“Het koppelen van nieuwe informatie aan informatie die reeds is opgeslagen in het langetermijngeheugen.”

GEHEUGENSTRATEGIËN

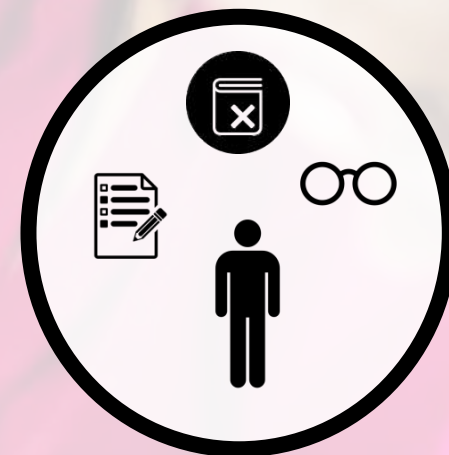
Geheugenstrategieën worden gebruikt om NT2 op te slaan in het langetermijngeheugen. Ze worden ook gebruikt om het oproepen van NT2 uit het langetermijngeheugen te faciliteren. Deze strategieën focussen zich op het verwerken van losse woorden en minder op het grotere geheel van NT2.

- Het koppelen van **beelden** of **gebaren** aan het woord of de zin die men wil onthouden.
- **Rijmen.**
- Het onthouden van **groepen woorden** die vaak samen voorkomen.
- **Acroniemen:** het (op volgorde) onthouden van woorden door de beginletters aan elkaar te plakken en om te vormen tot een woord.

Metacognitieve strategieën scheppen de randvoorwaarden voor het effectief leren van NT2. Het gebruik van metacognitieve strategieën maakt het voor een T2-lerende mogelijk om bewust controle uit te oefenen op de verschillende onderdelen in het T2-verwerkingsproces.

- **Opletten** (bijv. wanneer iemand Nederlands spreekt.)
- **Plannen.**
- **Doelen stellen, monitoren en aanpassen.**
- **Zoeken naar oefenmogelijkheden.**
- **Experimenteren** met hoe leren het best voor iemand werkt.
- **Reflecteren** op fouten en successen.

Compensatiestrategieën zijn nodig om een gat in kennis over T2 te overbruggen. Ze faciliteren hierdoor het oproepen van T2 uit het langetermijngeheugen.

- Bij luisteren en lezen: het **raden** van de betekenis van een woord.
- Bij spreken of schrijven: het gebruik van **synoniemen** of **beschrijvingen**.
- Bij spreken: het gebruik van **gebaren** en **pauze woorden/zinnen**, zoals “ik zoek even naar het woord”.

AFFECTIEVE STRATEGIEËN

Affectieve strategieën maken het voor de lerende mogelijk om controle uit te oefenen op gevoelens en motivatie m.b.t. NT2. Angst of stress heeft een negatieve invloed op het verwerken van NT2. Motivatie heeft een positieve invloed op het leren van NT2.

- Het **belonen** wanneer doelen zijn behaald.
- **Monitoren** van het **humeur** en eventuele **angst** m.b.t. NT2.
- **Praten** over **gevoelens** m.b.t. het leren van NT2.
- Positieve **aanmoedigingen** bij het leren van NT2 door de lerende zelf.

Sociale strategieën faciliteren interactie met anderen in NT2. Door het voeren van een gesprek met medestudenten of Nederlands sprekers wordt er betekenis en context toegekend aan nieuwe woorden en zinnen in NT2.

- **Samenwerken** met andere studenten.
- **Verduidelijking vragen.**
- **Vragen stellen** ter verificatie.
- Met **Nederlanders praten.**
- De **cultuur** en **sociale normen** exploreren.

STEEKPROEF

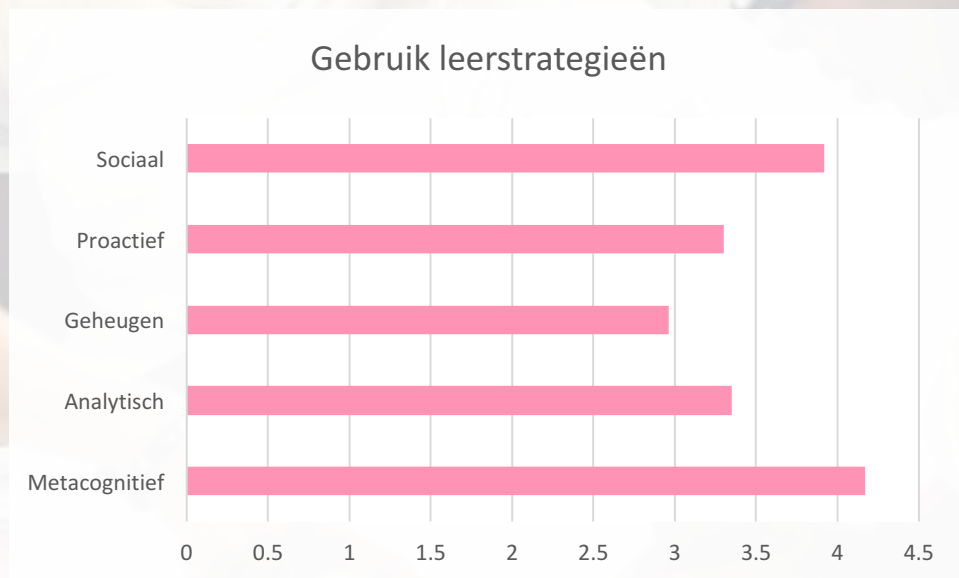
17 onderwijsinstellingen

440 vluchtelingen

RESULTATEN

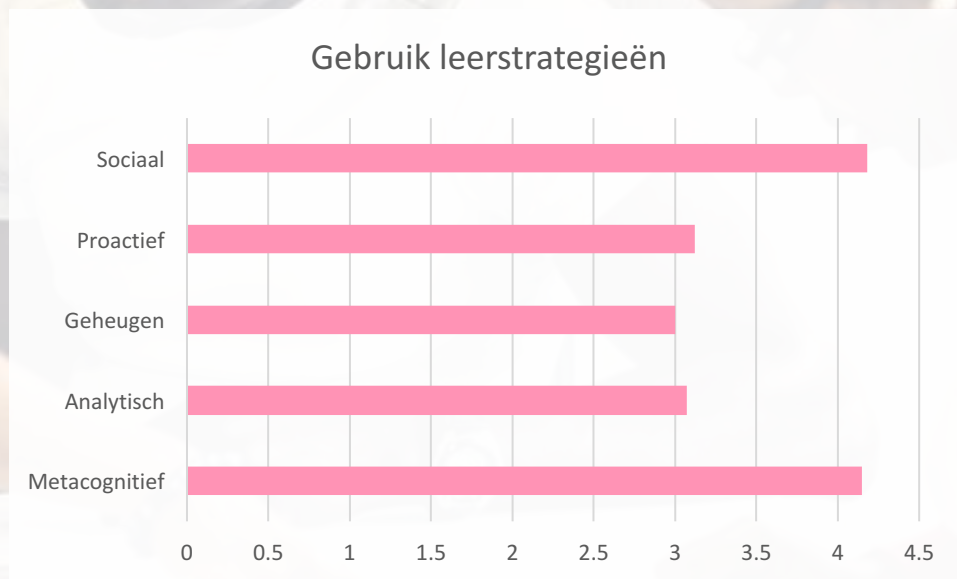
In dit onderzoek werden niet alle strategieclusters van Oxford (1990) gevonden. In de onderstaande grafiek is de frequentie van het gebruik van de verschillende gevonden leerstrategieën in de gehele steekproef weergegeven.

- 1 = deze strategie gebruik ik nooit
- 2 = deze strategie gebruik ik zelden
- 3 = deze strategie gebruik ik soms
- 4 = deze strategie gebruik ik vaak
- 5 = deze strategie gebruik ik altijd

RESULTATEN TOTAAL

In de onderstaande grafiek is de frequentie van het gebruik van de verschillende leerstrategieën door de deelnemers van **Totaal Inburgering Nijmegen** gegeven.

- 1 = deze strategie gebruik ik nooit
- 2 = deze strategie gebruik ik zelden
- 3 = deze strategie gebruik ik soms
- 4 = deze strategie gebruik ik vaak
- 5 = deze strategie gebruik ik altijd

Proactieve strategieën hangen positief samen met taalbekwaamheid!

Cognitieve strategieën

Metacognitieve strategieën

Het **proactieve strategiecluster** is een combinatie van cognitieve en metacognitieve leerstrategieën van Oxford (1990).

Onder het proactieve strategiecluster vallen de volgende strategieën:

- Ik start gesprekken in het Nederlands.
- Ik kijk Nederlandse TV of films.
- Ik lees voor mijn plezier in het Nederlands.
- Ik schrijf notities, briefjes en rapporten in het Nederlands.
- Ik zoek mogelijkheden om zoveel mogelijk in het Nederlands te lezen.
- Ik heb duidelijke doelen om mijn Nederlands te verbeteren.

De andere strategieën hangen niet samen met taalbekwaamheid..

Stress?

Eritreeërs en Syriërs gebruiken verschillende leerstrategieën. Eritreeërs gebruiken meer proactieve strategieën.

Syriërs gebruiken meer analytische strategieën (het vinden van patronen in een taal). Taalbekwaamheid verschilt niet tussen beide groepen.

HOE NU VERDER?

Leg meer focus op het belang van het gebruik van de Nederlandse taal in het dagelijks leven, door het kijken van TV, het schrijven van notities, het lezen van boeken, kranten, enzovoorts. Dit kan helpen bij het verbeteren van taalbekwaamheid.

Uit dit onderzoek kan worden geconcludeerd dat er een positieve relatie is tussen proactieve strategieën en taalbekwaamheid. Dat betekent dat wanneer een cursist het leren van de Nederlandse taal integreert in het dagelijks leven (het kenmerk van proactieve strategieën) de taalbekwaamheid hoger is (echter dit is een relatie en geen causaal verband).

Uit eerder onderzoek is bekend dat het toepassen van een taal in het dagelijks leven leidt tot een verhoging van intrinsieke motivatie. Intrinsieke motivatie is positief voor leren. Om deze reden kan er worden aangenomen dat wanneer cursussen de Nederlandse taal meer gaan gebruiken in het dagelijks leven, hun motivatie en taalbekwaamheid zal verbeteren.

HOE NU VERDER?

Wees je bewust dat er een verschil is in de manier van leren van mensen met verschillende afkomsten (in dit geval van Syriërs en Eritreërs).

Verder onderzoek zou moeten uitwijzen hoe er het best op deze verschillen ingespeeld kan worden voor optimalisatie van het leerproces.

HOE NU VERDER?

Wees alert op het stressniveau van inburgeraars, wanneer de resultaten niet voldoen aan de verwachting. Stress kan taalverwerving tegengaan. Stress moet worden aangepakt om leren te optimaliseren.

Het is van belang om erachter te komen waaraan het ligt dat het voor de huidige doelgroep zo lastig is om een taal te leren. Een mogelijke reden zou stress kunnen zijn. In eerder onderzoek wordt stress genoemd als een factor die effectief leren tegengaat. Hier is in het huidige onderzoek niet naar gekeken, maar wel in andere onderzoeken.